ROK X

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 6

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MARCA 1935 ROKU

UMOWA POLSKO-ANGIELSKA

Doniosłość traktatu handlowego z W. Brytanją jest tak powszechnie rozumiana, że nie wymaga silniejszego podkreślania, ani uzasadniania przy pomocy cyfrowych danych. Pragniemy jedynie przedstawić w zwięzły sposób znaczenie tego traktatu dla naszego przemysłu i handlu chemicznego.

Jak wiadomo — ciężkie położenie rolnictwa polskiego jest szczególną troską Rządu, który rozlicznemi sposobami zmierza do stworzenia lepszej konjunktury na wsi. Jednym ze środków jest kształtowanie polityki handlowej w kierunku popierania eksportu produktów rolniczych i hodowlanych z Polski. W wyniku tego stanowiska — wszystkie ważniejsze traktaty handlowe zawierane są przez Polskę w ostatnich 2 latach ze specjalnem uwzględnieniem wywozu rolniczego. Przemysł polski raczej ponosi ofiary w myśl solidarności gospodarstwa narodowego i w nadziei wzmocnienia rynku wewnętrznego.

Podpisana w dn. 27 lutego r. b. umowa ze Zjednoczonym Królestwem hołduje tej samej tendencji: zapewniając eksport drzewa, bekonów, szynek, jaj, masła, zbóż i t. d. z Polski, stwarza jednocześnie korzystne warunki dla zwiększenia przywozu angielskich towarów przemysłowych.

W zakresie produkcji chemicznej uzyskała W. Brytanja ustępstwa i ulgi różnych kategorji. Przedewszystkiem należy wymienić długi szereg konwencyjnych zniżek celnych, obejmujących następujące artykuły: esencje, estry i ekstrakty — ze spirytusem, mydła, pasta do obuwia, acetoceluloza, niektóre materjały plastyczne, cięte włókna octanowe, węże gumowe, cerata, taśmy do maszyn do pisania, dermatoid, uszczelniacze, nici gumowe, napędne pasy gumowe, gumowe opony, obręcze i dętki, piłki, płyty i podeszwy gumowe, kalka i matryce do powielania, wyroby z azbestu, wyroby z węgla i grafitu dla celów elektrotechnicznych, fosforan sodu, chlorek cynowy, arsenian wapnia, fosforany trójkrezylu i trójfenylu, kwasy winowy, cytrynowy, masłowy, garbnikowy i benzoesowy, oraz niektóre ich sole; heksachloroetan i chlorek etylu, jodki etylu i metylu, etylenoglikol.

Osobną grupę stanowią półprodukty, służące do fabrykacji barwników. W tej dziedzinie przyznano W. Brytanji 44 zniżki celne, wszystkie terminowo, na okres od 1 roku do 3-ch lat.

Należy dodać, że w poprzednio wymienionej grupie też niektóre ulgi udzielone są terminowo, a niektóre uzależnione od pozwoleń Min. Skarbu.

Następną grupę stanowią estry szeregu tłuszczowego i aromatycznego. W tym zakresie udzielono zniżek celnych na 24 estry, niewyrabiane w kraju. Estry te będą mogły być wwożone do Polski jedynie przez 9 określonych urzędów celnych, przyczem dla identyfikacji estrów będą wymagane zaświadczenia Association of British Chemical Manufacturers.

Dalszą grupę stanowią ulgi celne, dotyczące specjalnych artykułów chemicznych, nie posiadających określonego składu chemicznego. W tym zakresie obejmującym przyśpieszacze wulkanizacji gumy, środki zwilżania tkanin, preparaty do zmiękczania wody i konserwacji metali udzielono W. Brytanji 38 zniżek. Artykuły tej grupy będą wwożone na zasadzie zaświadczeń Association of British Chemical Manufacturers i jedynie przez 4 określone urzędy celne, w których są zdeponowane odpowiednie próbki.

Ponadto — umowa zawiera rozdział, ustalający sposób taryfikacji pewnej liczby angielskich artykułów chemicznych, co do których mogły powstać wątpliwości stosowania właściwych stawek celnych.

Należy wreszcie wspomnieć, że umowa kontyngentowa, stanowiąca integralną część traktatu, gwarantuje W. Brytanji możność przywozu do Polski pewnego zespołu reglamentowanych towarów chemicznych. Niektóre kwoty kontyngentowe odpowiadają dość poważnemu odsetkowi spożycia krajowego.

Wymienione na wstępie niniejszej notatki tendencje traktatu spowodowały, że strona angielska nie przyznała specjalnych ulg polskim artykułom chemicznym, wywożonym do W. Brytanji.

Korzystamy natomiast z ogólnego zapewnienia, że reglamentacja brytyjska nie dotknie produktów przemysłowych; można więc spodziewać się, że nasz eksport węgla drzewnego, smoły drzewnej, karbidu i stopów żelaznych będzie się rozwijał pomyślnie.

Gorzej kształtuje się sytuacja artykułów, objętych stawkami preferencyjnemi, które wynikają z umowy ottawskiej. Tak np. kalosze, które dawniej eksportowaliśmy w pokaźnych ilościach do Anglji — obecnie wskutek niepomyślnej dla nas preferencji — nie są eksportowane prawie wcale. W tej dziedzinie — traktat nie przyniesie zmiany na lepsze.

W uzupełnieniu traktatu protokół stwierdza, że jednocześnie z rokowaniami handlowemi, któ-

re doprowadziły do zawarcia umowy, pewne organizacje zawodowe w Zjednoczonem Królestwie oraz w Polsce wszczęły wspólną akcję celem lepszego zaznajomienia się z warunkami, jakie istnieją w każdym z tych krajów, oraz usunięcia przeszkód w rozwoju przywozu ze Zjednoczonego Królestwa do Polski.

Akcja ta doprowadziła do zawarcia układów i porozumień, przewidujących dalszą współpracę w celu zapewnienia pełniejszego wykorzystania możliwości handlowych, zarówno w Zjednoczonem Królestwie, jak i w Polsce.

Można stwierdzić, że import angielskich produktów chemicznych do Polski wzmaga się stopniowo, kosztem importu z innych krajów. Wynika to np. z następującego zestawienia:

	1933	1934
Ogólny import artykułów chemicznych do Polski (bez wyrobów gumowych i sztucznych włókien)	93.221.000 zł.	67.652.000 zł.
w tem import z W. Brytanji.	4.881.000 „	5.613.000 „

Widzimy więc, że odsetek chemicznego importu angielskiego wzrósł poważnie. Pożądane jest dalsze spotęgowanie się przywozu z Anglji tych artykułów chemicznych, których import do Polski jest *konieczny*. Oczywiście — w pierwszej linji zdobycie rynku polskiego zależeć będzie od aktywności angielskiego przemysłu i handlu, który częstokroć stosował metody zbyt konserwatywne. Z drugiej strony — zorganizowany przemysł chemiczny ustosunkuje się życzliwie do sprawy pomnożenia obrotów gospodarczych z W. Brytanją. Ten nasz pozytywny stosunek wyniknie nietylko z zawartych porozumień, lecz również ze świadomości służenia szerzej pojmowanym polskim interesom.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

W dn. 27 lutego r. b. zmarł po ciężkiej i długiej chorobie Dr. fil. i Inż. chem., Józef Berlinerblau, Prezes Zarządu Sp. Akc. „Stradom" i członek Zarządu Sp. Akc. „Radocha".

Zmarły był jednym z najwybitniejszych działaczów starszego pokolenia, czynnych na polu nauki chemicznej oraz przemysłu chemicznego.

Wyższe studja chemiczne odbył w Politechnice drezdeńskiej, oraz w Uniwersytetach: we Wrocławiu i w Bernie szwajcarskim. W Bernie prowadząc badania w dziedzinie chemji organicznej opracował syntezę „Dulcyny", produktu posiadającego analogiczne własności do sacharyny. Od r. 1884 do 1901 jest technicznym kierownikiem fabryki chemicznej „Radocha", gdzie jednocześnie prowadzi badania naukowe. W r. 1900, po odbyciu podróży na Kaukaz i po badaniach przeprowadzonych w galicyjskiem zagłębiu naftowem wydaje znane podstawowe dzieło o wosku ziemnym, ozokerycie i cerezynie. Od r. 1901 do samej śmierci stoi na czele wielkiej fabryki jutowej „Stradom".

W żadnym okresie swego życia nie zaniedbuje pracy naukowej. Poświęca swą uwagę badaniom w kierunku otrzymywania kalafonji i terpentyny przy pomocy żywicowania drzew iglastych. Ma poważne zasługi w zakresie propagowania hodowli lnu w Polsce.

Dr. Józef Berlinerblau wyróżniał się wielkiemi zaletami charakteru, ogromną pracowitością i szeroką skalą zainteresowań. Związek Przemysłu Chemicznego traci w Nim wielotniego wypróbowanego przyjaciela.

Cześć Jego pamięci.

OD OGÓLNO-POLSKIEGO KOMITETU POMOCY OFIAROM POWODZI OTRZYMALIŚMY NASTĘPUJĄCĄ ODEZWĘ:

Zebraliśmy dotychczas dziesięć miljonów złotych gotówką i wiele ofiarami w naturze. W tem samo tylko zboże (13.000 tonn) przedstawia wartość dwu, i same tylko ziemniaki (44.000 tonn) — jednego miljona złotych.

Naskutek zbiorowego i energicznego wysiłku przeprowadziliśmy zasiewy ozime na 90% terenów poszkodowanych przez powódź, a ludność poszkodowana przez powódź otrzymała pomoce dla przeżywienia siebie i swego inwentarza.

Ale stoimy obecnie przed zadaniem cięższem wielekroć: wobec akcji siewnej jarej, wobec konieczności przeprowadzenia sadzenia, wobec przednówka. A nadto — co jest bodaj najważniejsze — należy poszkodowanej ludności ułatwić odbudowę budynków uszkodzonych przez powódź.

Jeśli dla tej akcji uda się skupić wysiłek społeczny, jeśli tak potrafimy załatwić potrzeby wiosenne, jak sprostaliśmy jesiennym — będziemy mogli sobie z całą Polską powiedzieć, że daliśmy radę klęsce, że jesteśmy społeczeństwem zwartem.

Bo udana akcja wiosenna — to już w znacznej mierze skierowanie życia poszkodowanych w łożysko normalnego bytu.

Skoro więc poszczególne osoby, lub instytucje nie dopełniły jeszcze zobowiązań, które powzięły, czas jest teraz najwyższy.

Wzywamy poszczególne środowiska, instytucje, związki i organizacje do przeprowadzenia lustracji tego, co z tych zobowiązań zostało dopełnione. Jest to nakaz obowiązku społecznego i karności wobec własnego środowiska.

Wzywamy prasę i wszystkich ludzi dobrej woli, aby pomogli nam dzieła dokończyć.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Układ kontyngentowy z Danją prolongowany został do dnia 1 maja r. b. szczegółowe informacje o postanowieniach układu podane zostały do wiadomości zainteresowanych eksporterów.

Układ kontyngentowy z Grecją prolongowany został do dnia 28 kwietnia r. b. Zainteresowani eksporterzy poinformowani zostali o postanowieniach układu.

Wobec usunięcia trudności związanych z wykonaniem układu kontyngentowego z Rumunją, zawartego w grudniu r. ub., Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego przystąpiło do wykonywania układu.

Zawarty został układ kontyngentowy z Francją na I kwartał 1935 r.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych. (Nr.Nr. 7 i 8 „Informatora Eksportowego):

Belgja. Ustalenie opłaty za pozwolenie przywozu na makuchy w wysokości 10 fr. od 100 kg.

Holandja. Skontyngentowanie przywozu bieli cynkowej i litoponu na okres 1.II. 1935 — 1.VI. 1935. okres bazowy 1.II 34 — 1.VI. 1934. Kontyngenty przydzielane będą w wysokości 100% przywozu w okresie bazowym.

Wprowadzenie z dniem 1.III 1935 cła: na litopony i inne farby białe zawierające siarczek cynku w wysokości 1 fl. h 50, o ile zawierają mniej niż 30% siarczku cynku i 3 fl. h. o ile zawierają więcej — od 100 kg; oraz na biel cynkową, — także przerobioną na farbę, zawierającą tylko tlenek cynku — 1.50 fl. od 100 kg.

Skontyngentowanie przywozu przędzy jedwabiu sztucznego, na okres 1.III.35 — 1.VI.35. Okres bazowy lata 1933 — 1934. Przysługuje prawo importu 45% wagi, wzgl. 30% wartości w okresie bazowym.

Węgry. Zakaz przywozu siarczanu sodu, produktów pirotechnicznych, kwasu mlekowego, papieru wiskozowego.

Państwowy Instytut Eksportowy donosi, iż od dn. 1 stycznia r. b. począł wychodzić w Belgradzie nowy tygodnik handlowy p. t. „Trgovaćke Novine", który jest organem Związku Stowarzyszeń Kupców. Adres redakcji i administracji brzmi: Beograd, Poenkareova 7.

Redakcja tego tygodnika zawiadomiła Poselstwo R. P. w Belgradzie, że będzie ogłaszać oferty firm zagranicznych w rubryce p. t. „Zaofiarowanie obcych towarów", przyczem oferty firm polskich będą ogłaszane bezpłatnie.

Pisma zawierające prośbę o umieszczenie oferty zaopatrzyć należy w wyraźny napis: „Ponuda strane robe".

KRONIKA

Wydanie zostanie zarządzenie Urzędom Rzeczypospolitej Polskiej zagranicą, że począwszy od dnia 1 marca 1935 r. na towary, pochodzące z Argentyny i Urugwaju, będą honorowane świadectwa pochodzenia wystawione i awizowane wyłącznie w kraju pochodzenia towarów.

Zarządzenie powyższe podyktowane jest koniecznością wykazania władzom powyższych państw wysokości wywozu z tych państw do Polski.

Dn. 12 marca r. b. odbyło się w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego pierwsze zebranie Koła porad sąsiedzkich przy licznym udziale kierowników fabryk chemicznych i pokrewnych, znajdujących się w Warszawie i jej okolicach.

Na przewodniczącego Koła wybrano p. Inż. M. Holtorpa, którego zastępcą będzie p. Inż. Józef Milewski.

Wstępny referat wygłosił p. Inż. Tadeusz Blum, który w praktyczny sposób poruszył temat gospodarki parowej w fabrykach chemicznych. Po referacie rozwinęła się bardzo żywa dyskusja, oświetlająca możność prostemi środkami osiągnięcia znacznej oszczędności paliwa. Postanowiono, że następne zebranie, które się odbędzie w drugi wtorek kwietnia, t. j. 9.IV. r. b., poświęcone będzie sprawie zmiękczania wody i usuwania kamienia kotłowego.

Ponadto na zebraniu oświetlone były niektóre zagadnienia z zakresu ustawodawstwa społecznego.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

Nr. 12 Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych z dn. 1 marca r. b. ogłoszone zostały następujące zmiany:

Zmiana klasyfikacji talku, przyczem talk niemielony opłacać będzie przewoźne wg. kl. 14 przy przesyłkach wagonowych i kl. III przy przesyłkach drobnicowych, zaś talk mielony wg. kl. 12 przy przesyłkach wagonowych i kl. II przy przesyłkach drobnicowych.

Do poz. f. 1a B taryf aneksowych, dotyczących przewozu szpatu polnego mielonego, dodana została stacja Rybnik.

Do taryf aneksowych dodana została taryfa f 5 na przewóz talku niemielonego od granicy Państwa pod Ławocznem do stacji Szczerzec (kl. 17 c), oraz talku mielonego od stacji Szczerzec do wszystkich stacyj P. K. P. (kl. 15 b i c).

Dodana została w taryfach aneksowych taryfa j 3a na przewóz siarczanu glinu od stacji Łaziska do stacyj portowych. Taryfa ta, obniżająca o 50% koszty przewozu ma na celu ułatwienie eksportu siarczanu glinu.

W „Monitorze Polskim" z dn. 8 marca r. b. Nr. 56 pod poz. 75 ogłoszono następujący okólnik Ministerstwa Skarbu. z dn. 28 lutego 1934 w sprawie wyjaśnień do przywozowej taryfy celnej:

1) Produkty organiczne syntetyczne, jak estry w stanie stałym, aldehydy, ketony, laktony, alkohole i t. p. związki, o ile posiadają aromatyczny zapach i o ile nie są wymienione w innych pozycjach, względnie punktach taryfy celnej, winny być clone według poz. 431 p. 2 taryfy celnej,

2) Produkt chemiczny organiczny „metylocykloheksanon", znany w handlu również pod nazwą „metyloanon", jako niewymieniony osobno w taryfie celnej, winien być clony według poz. 490 p. 2 taryfy celnej.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ FIRMY EDWARD GRONIOWSKI W WARSZAWIE, Aleja Jerozolimska 65

Artykuł	Cena w zł. za 1 kg.
Ałun chromowy	0.80
Ałun krystaliczny	0.50
Antychlor krystaliczny	0.45
Biel cynkowa	0.85
Biel ołowiana	1.60
Boraks krystal.	1.15
Cerezyna biała II gat.	1.75
Cerezyna żółta	1.55
Chlorek magnezu	0.30
Chlorek baru	0.75
Chlorek wapna	0.40
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	2.25
Dwuchromian sodu	1.80
Degras orygin. Stadlera	1.50
Dekstryna biała	0.50
* Esencja octowa 80%	2.70
Emetyk	8.—
* Formalina 40%	2.20
Fosforan sodowy 3[1] zasadowy	1.60
Fenol krystal.	3.30
Fluorek sodu	2.20
Glukoza	0.42
Kaolina	0.15
Kreda zwykła szlamowana	0.10
Kalafonja amerykańska „Hercules" N. jasna	0.78
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.45
Kwas mlekowy 50%	1.50
Kwas mlekowy 80%	3.—
* Kwas fosforowy chem. czysty	4.50
* Kwas fosforowy techniczny	3.50
Kremotartar	2.50
Kwas cytrynowy	4.85
* Kwas solny techn.	0.17
Kwas winowy kryst.	5.25
Litopon 30%	0.72
Minja ołowiana prawie chem. czysta	1.15
Minja żelazna	0.40
Nadboran sodowy	4.10
Nadmanganian potasu	3.50
Naftalin	0.60
Nigrozyna wodna	7.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy	1.30
Olej kostny	4.50
Olej turecki 50%	0.80
Olej turecki 80%	1.40
Oropon (bejca dla skór)	2.20
Octan sodu	1.30
Ozokeryt czarny	2.50
Ozokeryt bielony	4.50
Parafina w taflach	1.14
Perhydrol 30%	3.20
Siarka	0.36
Siarczan glinu	0.26
Siarczan żelaza	0.16
Sól szczawikowa	1.80
Sól glauberska kryst.	0.10
Sól gorzka	0.22
Sadze angielskie	1.75
Tłuszcz z wełny	0.80

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 1 kg loco skład Warszawa wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką, rozumieją się bez opakowania.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIA MAKSIMUM WYGODY OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

ZWIEDZAJ MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI — W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 — TEL. 298-84

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Celuloidu odpadki:
Fabr. „ALFA", Bydgoszcz, Garbary 3.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPIŃSKI Spółka Akcyjna", Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.

Fotograficzne materjały:
Płyty, błony i papiery do celów techn.: Fabr. „ALFA", Bydgoszcz, Garbary 3.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW". Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.